

มติ 1.13 การส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างผู้ป่วยและญาติกับบุคลากรทางการแพทย์

1. ที่มาและความสำคัญ

มติ 1.13 การส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างผู้ป่วยและญาติกับบุคลากรทางการแพทย์ เป็นมติสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ 1 พ.ศ.2551 โดยสมาชิกรัฐสภาสุขภาพแห่งชาติมีมติเห็นชอบมติสมัชชาสุขภาพแห่งชาติดังกล่าวเมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2551 ที่ประชุมคณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบมติสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2551 เมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม 2552 พร้อมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับไปดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

สาระสำคัญของมติสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ 1.13 การส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างผู้ป่วยและญาติกับบุคลากรทางการแพทย์ มุ่งเป้าหมายในการแก้ไขปัญหาหลักที่สำคัญ 3 ประการ คือ (1) การทำให้ระบบบริการทางการแพทย์มีความปลอดภัย (2) การทำให้เกิดความเป็นธรรมกับทุกฝ่าย และ (3) การธำรงรักษาความสัมพันธ์ ทั้งความสัมพันธ์ในการดูแลรักษา ระหว่างผู้ป่วยกับบุคลากรทางการแพทย์ ตลอดจนความสามัคคีและร่วมมือกัน ในสังคมเพื่อพัฒนาให้ระบบสุขภาพเป็นที่พึงของสังคมในระยะยาว และเป้าหมายสูงสุดคือ การทำให้คนมีสุขภาพดี และสังคมมีสุขภาพดี

2. สรุปความคืบหน้ามติ

ข้อมติ	เป้าหมายของมติ	ความก้าวหน้าของมติ
1. เห็นด้วยกับการพัฒนานโยบายการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างผู้ป่วยและญาติกับบุคลากรทางการแพทย์ที่อยู่ระหว่างดำเนินการของคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ	1. สมาชิกรัฐสภาสุขภาพแห่งชาติมีมติเห็นชอบมติสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ มติ 1.13 การส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างผู้ป่วยและญาติกับบุคลากรทางการแพทย์ เมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2551 2. คณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 2552 ได้ให้ความเห็นชอบต่อข้อเสนอทางนโยบายดังกล่าว และมีมติให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำนโยบายไปปฏิบัติให้เกิดผล	
2. เห็นชอบกับสาระสำคัญข้อเสนอการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างผู้ป่วยและญาติกับบุคลากรทางการแพทย์ตามเอกสารที่ต่อท้าย		1. สมาชิกรัฐสภาสุขภาพแห่งชาติมีมติเห็นชอบมติสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ มติ 1.13 การส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างผู้ป่วยและญาติกับบุคลากรทางการแพทย์ เมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2551 2. คณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 2552 ได้ให้ความเห็นชอบต่อข้อเสนอทางนโยบายดังกล่าว และมีมติให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำนโยบายไปปฏิบัติให้เกิดผล

3. ให้เลขาธิการคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ

3.1 นำสาระสำคัญข้อเสนอตามมติข้อ
2 ไปเสนอต่อคณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง
เพื่อประกอบการดำเนินการต่อไป

1. สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.) ได้เสนอนโยบายการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างผู้ป่วยและญาติกับบุคลากรทางการแพทย์ ที่ผ่านฉันทมติจากสมาชิกสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ 1 ต่อคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ และเสนอต่อคณะกรรมการกำลังคนด้านสุขภาพแห่งชาติ ซึ่งได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการติดตามนโยบายการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างผู้ป่วยและญาติกับบุคลากรทางการแพทย์ เมื่อวันที่ 29 ธันวาคม 2551

2. กระทรวงสาธารณสุขมีการดำเนินงาน ดังนี้

(1) พัฒนาระบบการส่งต่อผู้ป่วย และจัดตั้งศูนย์ประสานการส่งต่อระดับจังหวัดและเขตขึ้น

(2) เปิดโอกาสให้ชุมชนท้องถิ่นทุกระดับมีส่วนร่วมในกิจกรรมและพัฒนาสถานบริการสาธารณสุข ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น มีตัวแทนชุมชนเป็นกรรมการที่ปรึกษาหรือคณะกรรมการบริหารโรงพยาบาล เป็นต้น

(3) จัดตั้งสถาบันรับรองคุณภาพสถานพยาบาล (องค์การมหาชน) ในเดือนมิถุนายน 2552 ซึ่งต่อมาสถาบันฯ ได้มีการมอบรางวัลการดูแลด้วยหัวใจของความเป็นมนุษย์ (Humanized Healthcare Award) ในระดับโรงพยาบาล และระดับหน่วยงานในโรงพยาบาลด้วย รวมถึงสนับสนุนให้โรงพยาบาลต่างๆ นำเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์จากการให้บริการทางการแพทย์ มาประชุมปรึกษาหารือเพื่อหาแนวทางในการป้องกันไม่ให้เกิดเหตุการณ์เดิมเกิดขึ้นซ้ำซาก

(4) มีการผลิตแพทย์ในโครงการพิเศษ เช่น โครงการผลิตแพทย์เพื่อชาวชนบท โครงการผลิตแพทย์หนึ่งอำเภอหนึ่งทุนแพทย์ ซึ่งเป็นการคัดเลือกนักเรียนจากระดับจังหวัดและอำเภอเข้าศึกษาแพทย์ และให้กลับไปปฏิบัติงานในภูมิลำเนา

(5) ศูนย์สันติวิธีสาธารณสุข สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข มีโครงการอบรมหลักสูตร "นักเจรจาไกล่เกลี่ยทางการแพทย์และสาธารณสุข" อย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาศักยภาพบุคลากรสาธารณสุขในการจัดการปัญหาความขัดแย้งและฟื้นฟูความสัมพันธ์กับผู้ป่วยและญาติ

3. การผลักดันร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้เสียหายจากการรับบริการสาธารณสุข มีการผลักดันให้เป็นวาระสำคัญระดับชาติ เมื่อปี พ.ศ. 2554 ครม. มีมติเป็นเอกฉันท์ให้เดินหน้านำร่าง พ.ร.บ.คุ้มครองผู้เสียหายจากบริการสาธารณสุขต่อรัฐสภา แต่ก็กลายเป็นวาระค้างพิจารณาในสภา หลังจากนั้น ในยุครัฐบาล คสช. เครือข่ายภาคประชาชน ร่วมกับคณะกรรมการด้านสาธารณสุขของสภาปฏิรูปแห่งชาติ (สปช.) และคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ของ สปช. ได้ยกร่าง พ.ร.บ. ชื่อสอดคล้องกับ ร่าง พ.ร.บ. ของกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ ซึ่ง สปช. ได้มีมติเมื่อ 26 ก.ค. 2558 ให้ผ่านเป็นเอกฉันท์ และได้เสนอร่างต่อ ครม. ต่อไป

4. กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข ยกร่าง พ.ร.บ.คุ้มครองผู้ได้ผลกระทบจากบริการสาธารณสุข ในขณะเดียวกันก็ได้มีการนำร่าง พ.ร.บ.ที่ สปช. ยกร่างผ่าน ครม. มารับฟังความคิดเห็น เมื่อวันที่ 8 ต.ค. 2558 โดยได้เชิญหน่วยงานตามมติ ครม. ประกอบด้วย สปสช. สปส. กรมบัญชีกลาง สำนักงานกฤษฎีกา กระทรวงยุติธรรม ร่วมให้ความเห็น ซึ่งหากรัฐมนตรีกระทรวงสาธารณสุขเห็นชอบจะได้นำไปสู่ขั้นตอนของคณะรัฐมนตรีต่อไป

<p>3.2 เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ สนับสนุนและผลักดันให้หน่วยงาน องค์กร ภาควิชา หน่วยงานต่างๆ ทั่วประเทศมีการดำเนินงานตามแนวทางการแก้ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างผู้ป่วยและญาติกับบุคลากรทางการแพทย์ที่วางไว้อย่างกว้างขวาง</p>	<p>สช. ได้กระจายมติสมัชชาสุขภาพแห่งชาตินี้ไปทั่วประเทศตามช่องทางต่างๆ โดยจัดทำหนังสือ "เส้นทางสู่สมานฉันท์ในระบบการดูแลสุขภาพ" แจกภาคีเครือข่ายทั่วประเทศกว่า 10,000 เล่ม รวมถึงได้สนับสนุนงบประมาณและทำงานร่วมกับคณะอนุกรรมการติดตามนโยบายการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างผู้ป่วยและญาติกับบุคลากรทางการแพทย์ ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามมตินี้ตลอดจนร่วมมือกับหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ ในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างแพทย์กับผู้ป่วย เช่น กระทรวงสาธารณสุข เครือข่ายผู้บริโภครักษาสุขภาพ เครือข่ายผู้เสียหายทางการแพทย์ สถาบันบรมราชชนก วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสุนัขจิตตปัญญาศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล สถาบันรับรองคุณภาพสถานพยาบาล (องค์การมหาชน) สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เป็นต้น</p> <p>(1) เผยแพร่แนวคิดการดูแลด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ ด้วยการส่งเสริมการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การดูแลด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ ทำให้เกิดการพัฒนาลัทธิสูตรการเรียนการสอนการบริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ เครือข่ายการดูแลด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์</p> <p>(2) การถอดบทเรียนกรณีการจัดการความสัมพันธ์ที่โดดเด่นเพื่อเผยแพร่ เช่น กรณีการผ่าตัดต่อกระดูกของโรงพยาบาลขอนแก่นที่มีผู้เสียหายถึง 11 ราย แต่ไม่เกิดการฟ้องร้อง</p>	
<p>3.3 ติดตามผลการดำเนินงานตามแนวทางการแก้ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างผู้ป่วยและญาติกับบุคลากรทางการแพทย์ในทางปฏิบัติเพื่อรายงานความคืบหน้าต่อสมัชชาสุขภาพแห่งชาติทุกสองปี</p>		